

EXAMENSARBETE

Integrering av estetiska uttryckssätt i svenskundervisningen

- En kvalitativ intervjustudie av lärarstudenters uppfattning om drama och musik i undervisning.

Stina Andersson, Susanna Magnusson

Examensarbete 2 15hp

Halmstad 2017-06-29

Titel: Integrering av estetiska uttryckssätt i svenskundervisningen - En kvalitativ intervjustudie av lärarstudenters uppfattning om drama och musik i undervisning.

Författare: Stina Andersson och Susanna Magnusson

Sektion: Lärande, Humaniora och Samhälle

Handledare: Bo Nurmi och Ing-Marie Svantesson

Examinator: Claes Malmberg

Nyckelord: Lärarstudenter, kvalitativ intervju, estetiska uttryckssätt, drama, musik, undervisning, utbildning

Abstrakt:

Studiens problemområde grundar sig i lärarstudenters kunskapsomsättning inom estetiska uttryckssätt. Tidigare forskning kan inte fastställa om studenter använder de kunskaper som ges under utbildningen. Syftet med studien är att undersöka blivande lärares upplevelser och resonemang kring användning av musik och drama i svenskundervisning. Studien är genomförd med hjälp av kvalitativa intervjuer som sedan analyserats utifrån en innehållsanalys. Det finns forskning som visar på språkutveckling genom drama och musik. Dock visar denna studie att integrering av drama och musik i undervisningen inte är given. Respondenterna i studien uttrycker en osäkerhet förknippad med kunskapsbrist, genomförande och elevers lärande. Likaså uttrycker respondenterna att uttryckssättet musik är krävande att integrera i svenskundervisningen. Det bygger på respondenternas självförtroende och känsla av trygghet. Ett positivt inslag i studien är dock respondenternas inställning till integreringen av drama i undervisningen. Då de kan se en tydlig koppling mellan den skrivna och den dramatiserade texten. Vidare är respondenternas inställning påverkad av deras egen erfarenhet. Slutsatsen är att det krävs mer forskning inom de estetiska uttryckssätten drama och musik. Vidare behöver lärarstudenter se sig själva som kulturbärare för att kunna öka sitt självförtroende för integreringen.

Förord

Äntligen har vi nått vårt mål som vi har längtat till, bävat och slitit för. Det har blivit dags att ta farväl av Högskolan i Halmstad och möta verkligheten. Det har varit veckor med hårt arbete och bra samarbete i skolans kalla lokaler. Genom vår studie har vi fått upp ögonen för användningen av musik och drama i svenskundervisningen. Det är kunskaper som vi tar med oss ut i verksamheten. Arbetet har fördelats jämnt med olika arbetsuppgifter mellan oss forskare. Vi vill tacka handledare för bra stöd och hjälp under veckorna som gått. Vi vill även framföra ett stort tack till vår handledningsgrupp som kommit med bra förslag och hjälpt oss på vägen. Vi vill tacka personer i vår närhet som har stöttat på sina sätt och underlättat samtliga år på lärarutbildningen. Näst sist vill vi tacka de företag som har försett oss med Magnum Strawberry White, Risifrutti och kaffe. Ni har förgyllt våra mörkaste stunder. Avslutningsvis vill vi rikta ett mycket stort tack till matematikgeniet i Susannas mage som kan räkna till fyrtio veckor. Nu är vi redo att välkomna dig till världen!

Susanna Magnusson & Stina Andersson

Juni 2017

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Problemområde	2
Syfte.....	2
Frågeställningar	2
Bakgrund	3
Estetiska lärprocesser.....	3
Drama och musik.....	3
Vikten av estetiska uttryckssätt i skolan	4
Elevs språkutveckling genom drama och musik i undervisningen.....	5
Verksamma lärares inställning till drama och musik i undervisningen	6
Estetik i lärarutbildningen	7
Metodansats.....	8
Kvalitativ forskningsintervju	8
Urval och deltagande	8
Etiska aspekter	9
Genomförande av datainsamling.....	9
Analysmetod.....	10
Resultat och analys.....	11
Tema 1: Osäkerhet	11
(A) Kunskapsbrist.....	11
(B) Genomförande.....	12
(C) Elevers lärande.....	12
Sammanfattning av resultat och analys	13
Tema 2: Självklarhet	14
(D) Textens självklarhet	14
(E) Självklarheten är kopplad till respondenternas egen erfarenhet	14
Sammanfattning av resultat och analys	15
Tema 3: Krävande.....	15
(F) Självförtroende.....	16
(G) Trygghet.....	16
Sammanfattning av resultat och analys	17
Diskussion.....	18
Resultatdiskussion	18
Tema 1: Osäkerhet	18
Tema 2: Självklarhet	20

Tema 3: Krävande.....	21
Metoddiskussion	22
Slutsats	23
Implikation.....	23
Referenser	24
Bilaga 1	29
Bilaga 2	30

Inledning

”Art is free, but it is not a Free-for-all”
(Reinhardt, 2003:823)

Konstnären Ad Reinhardt hade en stark åsikt om vem som ägde konsten. Det är något som inte verkar ha förändrats i dagens samhälle. Konst och kultur delas in i olika kategorier som nämns fin- och fulkultur. Begreppet finkultur definieras som att en exklusiv grupp människor har tillgång och kunskap kring en viss kulturgenre. Den här kunskapen utmärker sig vara finare än den kultur som den stora massan har tillgång till (Lindgren, 2009:34). Samtidigt visar forskning att människans estetiska fallenhet försvinner i takt med åldrandet (Löfstedt, 2004:15). Det betyder att alla människor i vuxen ålder inte får tillgång till kulturens stora smörgåsbord. Det kan i sin tur resultera i en osäkerhet kring kultur och estetik, något som kan hämma konsumtionen och även produktionen av kulturen i olika kontexter. Jederlund (2011:233) skriver att estetiska uttryckssätt bör vara möjliga och tillgängliga för alla människor, eftersom det har använts som kommunikationsform i flera tusen år. Det för att estetiska uttryckssätt har en kognitiv påverkan i utvecklingen hos människan, vilket Immordino-Yang och Damasio (2007:3) menar.

Fredriksson (2013:66) skriver i sin studie att många lärare väljer bort de estetiska inslagen i undervisningen. Det betyder att alla elever i dagens skola inte får tillgång till dessa uttryckssätt. Fredrikssons (2013:66) resultat visar att det varken finns tid eller kunskap hos verksamma lärare. Det trots att Skolverket (2016:14) påpekar att skolan ansvarar för att varje elev ska få uppleva olika estetiska uttryckssätt i undervisningen. Vidare lyfter Skolverket (2016:14) fram att läraren har ett ansvar att eleven ska få skapa och använda sig av olika uttrycksformer för att skapa en så individualiserad undervisning som möjligt. Dock används inte det estetiska uttryckssättet drama i ämnesundervisning utan främst inom skolans värdegrund (Fredriksson, 2013:34). I den övriga undervisningen inom de mer specifika och teoretiska ämnena blir estetiken lidande och används sällan eller inte alls. Även Jederlund (2011:15) uppmärksammar estetikens lidande i undervisningen då han menar att musik inte ses som ett ”riktigt” ämne i skolan och därför inte används som ett väsentligt verktyg. Likaså visar Fredrikssons (2013:123) studie att studiens lärare inte ser estetik och i detta fall drama som något betydelsefullt för undervisningen. Hon ställer sig frågan om all estetisk undervisning skall ges av uttalade experter under specifika undervisningstimmar.

Dalnäs (2016, 29 oktober) påpekar att de estetiska uttryckssätten mer och mer försvinner från lärarutbildningarna på de svenska högskolorna och universiteten och menar att det är oroväckande. Även Alter, Hays, och O’Hara (2009:18) diskuterar lärarutbildningens saknad av estetiska uttryckssätt, i detta fall i Australien. De anser att läroplanens förväntningar kring estetiska uttryckssätt inte stämmer överens med lärarutbildningens kurser och innehåll. Det leder till att användningen av dem blir begränsade på grund av lärarnas kunskapsbrist inom ämnet. I en kursplan på Högskolan i Halmstad har det uttryckts att kultur och estetiska uttryckssätt är av vikt för lärare och elever. Efter avslutad kurs ska studenterna bland annat kunna använda sig av estetiska uttryckssätt som lärprocesser och ha utvecklat förmåga att skapa ett multimodalt klassrum (Högskolan i Halmstad, 2014).

Problemområde

Problemområdet grundar sig i att lärarstudenter skaffar sig kunskap inom olika ämnen på Högskolor och Universitet. Vidare berör den här studien relationen mellan de estetiska kunskaperna och ämnet svenska. Det finns internationell forskning som tyder på att det existerar en osäkerhet hos lärarstudenter att omsätta kunskap i praktiken. I en amerikansk studie har Frambaugh-Kritzer, Buelow och Simpson Steele (2015) studerat hur lärarstudenter omsätter sina kunskaper under praktiska perioder på övningsskolor. Trots att resultatet visade en positiv effekt av estetisk integrering i lärarstudenternas undervisning uttrycker forskarna en osäkerhet kring resultatet. De frågar sig om dessa studenter kommer använda kunskaperna i sin framtida roll som lärare eller om studenterna ser estetiken som ett obligatoriskt delmoment för den aktuella kursen (Frambaugh-Kritzer, Buelow & Simpson Steele, 2015:82). Vidare har det upptäckts en stor brist kring forskning inom estetik och lärarutbildning i litteratursökandet för den här studien. Därav är det av stor vikt att studera problemområdet närmare. Av egen erfarenhet har det uppmärksammats att lärarstudenter sällan tar sig an rollen som producent av estetiska uttryckssätt i den ordinarie undervisningen.

Syfte

Studiens syfte är att undersöka blivande lärares upplevelser och resonemang kring användning av musik och drama i svenskundervisningen.

Frågeställningar

- Hur reflekterar lärarstudenter kring integrering av de estetiska uttryckssätten drama och musik i svenskundervisningen?
- Hur reflekterar lärarstudenter om att använda sig av drama och musik i sin kommande svenskundervisning?

Bakgrund

I följande avsnitt definieras specifika begrepp och viktiga områden för studien lyfts fram, detta för att ge en djupare förståelse för läsaren. Inledningsvis definieras begreppet *estetiska lärprocesser*, vilket i studien menas med att det skapas ett lärande med hjälp av estetiska uttryckssätt. Då begreppet *estetiska uttryckssätt* innefattar flera olika uttryckssätt kommer studien att smalna av det till drama och musik. Därav kommer en mer ingående förklaring av studiens definition av begreppen *drama och musik*. Dessa rubriker är baserade på relevant litteratur. Därefter följs vikten av att ha estetiska uttryckssätt i skolan vilket styrks av både nationell och internationell forskning. Likaså styrks betydelsen av att integrera drama och musik i språkundervisningen av nationell och internationell forskning.

De två avslutande rubrikerna berör verksamma lärares inställning till att integrera drama och musik i undervisningen och hur de estetiska uttryckssätten yttrar sig i svensk lärarutbildning. Dessa avslutande rubriker grundar sig i tidigare forskning, relevant litteratur och propositioner från regeringen. Överlag berör dessa rubriker uttryckssätten drama och musik men nämner även vikten av att integrera andra typer av estetiska uttryckssätt.

Estetiska lärprocesser

Människans kunskapskapital är baserat på estetik, vilket betyder förnimmelse eller sinnesintryck på grekiska (Marner & Örtegren, 2003:80). Dock kan den grekiska definitionen inte konkretisera begreppet *estetiska lärprocesser* som är mycket bredare än så. Bland annat innefattar *estetiska lärprocesser* definitioner som beskriver ett lärande som sker *genom, i* eller *om* estetiska uttryckssätt (Lindstrand 2009:153). Dock kommer den här studien bara använda sig av definitionen *genom* estetiska lärprocesser. Det är nämligen genom aktivitet som människan lär och får nya kunskaper skriver Wickman och Jakobson (2009:132).

Att få kunskap *genom* estetiska uttryckssätt menar Molander (2009:232-233) är ett sätt för läraren att omvandla den mer språkliga och teoretiska undervisningen till något kroppsligt. Marner och Örtegren (2003:80) är noga med att påpeka vikten av sambandet mellan kropp och sinne som sker genom, i och om estetik. Kopplingen mellan dessa menar de skapar reflektion som på en teoretisk grund ger kunskap som effekt. Säljö (2015) belyser Deweys tankar om att integrera praktiska inslag i undervisningen vilket han nämner som "learning by doing". Dewey stod för en aktivitetsbaserad undervisning där elevernas alla sinnen kunde beröras och involveras. Därav tar den här studien delvis avstamp i lärarstudenternas upplevelser om det som sker mellan kropp och sinne vid estetiska lärprocesser. Om inget annat nämns menas begreppet *estetiska uttryckssätt* i den här studien dans, musik, drama och bild, då tidigare forskning i studien berör dessa uttryckssätt. Som tidigare nämnts är studiens fokus riktad på de specifika uttryckssätten drama och musik.

Drama och musik

Begreppet drama kommer ursprungligen från grekiskan där det betyder "att handla" skriver Hägglund och Fredin (2012:9). Vidare menar de att drama finns i tre olika kategorier som de väljer att nämna som teater, vardagsliv och pedagogik. Det är den pedagogiska varianten, som används i undervisningen i skolan, som den här studien berör. Rasmusson och Erberth (2008)

definierar begreppet dramapedagogik som en fysisk handling och exemplifierar rollspel. De menar att begreppet drama inte nödvändigtvis innefattar en publik utan inriktar sig mer på den personliga gestaltningen.

Likt drama är musik ett begrepp med en bred definition där Jederlund (2011:14) beskriver musik som de tre kategorierna rörelse, ljud och puls som även innefattar rytm. Jederlund (2011:17) framhäver musikens vikt då han menar att den sociala utvecklingen bygger på människans inbyggda musikalitet, som existerar redan i fosterstadiet. Samtidigt skriver Jederlund (2011:15-17) att den musikaliska inriktningen oftast framställs som mest betydelsefull. Samtidigt får den djupare betydelsen av musiken inte försummas då den kan ha stor betydelse i människans vidare sociala utveckling. Vilket inte behöver innefatta en god taktkänsla utan en djupare förståelse och tolkning av musik, detta gäller både vuxna och barn. Det är av vikt att åtskilja begreppen *musikalitet* och *musik* då de har två åtskilda betydelser. Skillnaden, menar Jederlund (2011:17), är att *musikalitet* innefattar människors begåvning inom *musik*. I den här studien kommer begreppet *musik* att beröras, tillsammans med de tre kategorierna, rörelse, ljud och puls, där rytm ingår. Begreppet *musik* kommer även att diskuteras i samband med definitionen av *musikalitet*.

Vikten av estetiska uttryckssätt i skolan

I *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (Skolverket, 2016:14) står det att eleverna ska få ta del av estetiska uttryckssätt i undervisningen samt att ge uttryck för dessa former på egen hand. Tidigare forskning visar positiva effekter av att använda estetiska uttryckssätt i undervisningen (Barton & Baguley, 2014:105; Dahlbäck, 2011:132; Tierney & Kraus, 2013:228; Öfverström, 2006:114). Dessa studiers resultat är oberoende av varandra och uttryckssätten varierande mellan dans, musik, drama och bild. I Bartons och Baguleys (2014) australienska studie läste elever i årskurserna 0-7 ett gemensamt manuskript för att sedan sätta upp en teaterföreställning. Resultatet visar att eleverna skapade en djupare läsförståelse om de fick inta en karaktär för uppvisning. Dahlbäcks (2011) svenska aktionsstudie genomfördes i en årskurs 1 med 26 elever där hon observerade aktioner kopplat till språkundervisning i klassrummet. Resultatet visar att studiens elever utvecklade språket i samspel med musik. Likt Dahlbäcks resultat (2011) visar Tierney och Kraus (2013) resultat att musik påverkar elevers språkutveckling positivt. Tierney och Kraus (2013) har genomfört en litteraturstudie där de jämför olika studier som innefattar språkutveckling i samspel med musik. Öfverström (2006) har genomfört en studie där hon kombinerar litteratur med egen insamlad empiri i form av intervjuer med verksamma lärare. Studien berör drama som metod i klassrummet. Resultatet visar att lärarna i studien upplever en utveckling hos eleverna, både språkligt och personligt, när drama används som metod i undervisningen.

Effekten av att ha estetik i skolan kan ge elever en ökad förståelse om sin egen kontext, menar Hägglund och Fredin (2012:78). Det då eleverna använder sig av både kroppsspråk och sinnen, vilket påpekades i ett tidigare avsnitt av Marner och Örtengren (2003:80). När sinnen integreras i undervisningen utvecklas andra vägar till kunskap (Thavenius, 2004:230; Selander & Kress, 2010:24). Att integrera estetik i undervisningen gynnar inte bara eleverna utan även lärarna kan främjas av det vilket Jewitt (2008:263) menar. Jewitt (2008) har undersökt studier som berör literacy, multiliteracy och multimodalitet. Han redovisar i sin undersökning att lärarna får nya sätt att reflektera över sin pedagogik genom multimodalitet. Det kan leda till att lärarna utvecklar sin undervisning.

Vidare kopplar Dahlbäck (2011:40) ihop kroppen med sinnet genom begreppet kinestetisk, vilket definieras som muskelminnet. Dahlbäck påstår i sin studie att muskelminnet uttrycker kunskap och i hennes studie uttrycktes muskelminnets effekt i samband med det estetiska uttryckssättet musik. Tierney och Kraus (2013:228) har i sin studie sett ett samband mellan det estetiska uttryckssättet musik och kunskap. I detta fall handlade kunskapen om en utveckling inom språket och läsning. Studiens resultat visar en koppling mellan musik och läsinläring och forskarna hävdar att människan använder sig av sin kropp och sitt sinne på liknande sätt vid musik och läsning. Även Hägglund och Fredin (2012:139) påpekar i sin bok vikten av att använda sig av sång för att främja läs- och skrivutveckling.

Elevers språkutveckling genom drama och musik i undervisningen

Det finns forskning som visar att drama ger ett positivt resultat i skrivutvecklingen. Forskaren Jacquet (2011) har studerat hur drama mottogs som ett verktyg i skrivutvecklingen i en årskurs 4 i Sverige med hjälp av observationer, intervjuer och textanalyser. Hennes avhandling (2011:104) visar att det visuella och gestaltande kommunicerade på ett sätt som inte det verbala språket kunde. Jacquet menar att drama och gestaltning konkretiserar en handling tydligare än vad en skriven eller verbal text kan göra, vilket resulterade i att studiens elever utvecklade sina skrivna texter (Jacquet, 2011:105). Likaså visar Cremins, Gooch, Blakemores, Goffs och Macdonalds (2006:285) kvalitativa brittiska studie att drama ger ett stöd till eleverna i skrivandet. Studien genomfördes på två skolor i södra England där forskarna observerade två olika klasser där skrivutveckling i samspel med drama var fokus. Genom att integrera drama i undervisningen menar Cremin et al. att en kreativitet uppstår i skrivandet. Även McNaughtons (1997:78) kvalitativa och kvantitativa studie visar att eleverna skriver en mer utvecklad text i samband med att ha integrerat drama i ordinarie undervisning. Studien utfördes i fyra klasser i årskurserna 4-7 i Storbritannien, varav två klasser var kontrollgrupper. McNaughton (1997) analyserade utvalda texter från de båda klasserna. Studiens resultat styrks ytterligare på grund av att hon studerade en kontrollgrupp som inte hade drama i undervisningen. Tidigare forskningen visar även att en positiv läsutveckling sker genom att integrera drama i undervisningen. När elever får koppla karaktärer och berättelser till egen erfarenhet uppstår en djupare förståelse vilket Wolfs (1998) studie visar, som har studerat elevers läsförståelse och avkodning. Wolf har undersökt 17 elever i årskurserna 3-4 i USA där hon genomförde observationer och intervjuer.

Precis som drama ger även musik eleverna en språkutveckling. I Gromkos (2005:206) amerikanska studie visar eleverna en utveckling i flyt och förståelse för fonem vilket kan översättas till språkljud. Studien genomfördes på två olika skolor varav en skola integrerade musik i den ordinarie undervisningen (Gromko, 2005:206). Eleverna blev tilldelade specifika instruktioner inom musik i 30 minuter per vecka under fyra månader. Resultatet visar att den skola som integrerade musik i den ordinarie undervisningen ökade elevernas kunskap om fonem. Vidare har musik en förmåga att även utveckla språk som inte är elevens modersmål. I Guilléns och Bermejós (2011) spanska studie visar resultatet att spanska elever i årskurs 1-2 och lärarstudenter ökade sin kunskap inom det engelska språket genom musik. Studien genomfördes på tre olika skolor i Madrid. Eleverna och lärarstudenterna i studien började projektet med att lyssna på musik och därefter göra en koppling till en karaktär. Karaktären följde sedan med deltagarna genom hela studien som bestod av flera olika musik- och språkövningar. Studien avslutades med att eleverna skrev en berättelse på engelska. Guillén och Bermejós (2011:44) menar att musik och även rörelser ger eleverna en möjlighet till att

stimulera sin lingvistiska förmåga. Dock påpekar de att integreringen av musik bör vara anpassad till situationen och undervisningen för att ett lärande ska kunna ske (Guillén & Bermejos, 2011:44).

För att integreringen av drama och musik ska ge en positiv effekt är lärarens kunskaper inom områdena av stor vikt. Forskning visar att lärarens kunskaper inom områdena utvecklar elevernas lärande. Ett tydligt resultat är Vitales (2015:8-9) fenomenologiska studie utförd i Kanada med tre musiklärare i grundskolan. Han undersökte lärarnas upplevelser kring deras elevers lärande. Resultatet visar att samtliga lärare upplever att elevernas lärande utvecklas. Musiklärarna i studien har en gedigen musikutbildning och spelar professionellt i ett band och/eller i en orkester. Wolfs (1998) studie visar även på betydelsen av lärarens roll och inställning till att integrera estetiska uttryckssätt, i detta fall drama, i undervisningen. Studiens resultat visar att om inte läraren är delaktig på ett intresseväckande sätt tappar eleverna motivation och syftet med drama fallerar.

Verksamma lärarens inställning till drama och musik i undervisningen

Att integrera estetiska uttryckssätt, speciellt drama, i elevernas undervisning anser Rasmusson och Erberth (2008:9) vara en enkel process. Dock visar Fredrikssons (2013) kvalitativa studie det motsatta. Hon har intervjuat 11 utbildade lärare kring deras användning av drama i undervisningen. Fredrikssons (2013:124, 127) studie visar att lärarna främst använde drama i samband med värdegrundsfrågor och konflikthantering i form av rollspel. Som tidigare nämnts var anledningen till detta tids- och kunskapsbrist hos lärarna, trots att läroplanen (Skolverket, 2016:14) trycker på att eleverna ska få tillgång till estetiska uttryckssätt i undervisningen. Att istället ta in en person som anses vara en kulturell expert på de olika estetiska uttryckssätten är något som Saar (2005:16) ställer sig kritiskt till. Han menar att det blir en tydlig uppdelning mellan ämnena och estetiken. Saar (2005) genomförde en mikroetnografisk studie på två olika skolor där han observerade och intervjuade lärare och elever om estetiska uttryckssätt integrerat i undervisningen. Vidare menar Saar att elevernas lärande inte kommer att utvecklas med den sortens upplägg. Även Fredrikson (2013:127) menar att gränsen mellan estetik och de ordinarie ämnena blir ännu tydligare vilket gör det svårt för estetiken att integreras i undervisningen.

Likt Fredriksson har Öfverström (2006) undersökt lärarens användning och inställning till drama integrerat i undervisningen. Studien visar att lärarens användning av drama skilde sig åt. Samtidigt ansåg samtliga lärare att elevernas lärande utvecklades med hjälp av drama (Öfverström, 2006:93:110). För att ge lärare en positiv inställning till drama och musik i undervisningen visar forskningen att den befintliga kunskapen är en faktor. Likt Fredrikssons studie tar även De Vries (2015:220) australienska studie upp lärarens kunskaper inom estetiska uttryckssätt. I De Vries fall är det musik. Studien utfördes på en skola i en förort till en australiensk stad där fem lärare i årskurserna 0-6 medverkade i intervjuer och observationer. Klasslärarna i studien uppgav att de ville lära sig om musik, detta då lärarna värderade sången högt. Klasslärarna menade att rösten är ett instrument som samtliga av deras elever har (De Vries, 2015:219). Vidare lyfter De Vries vikten av en bra utbildning som är givande och professionell. Att ha rektorns stöd i integreringen av estetiska uttryckssätt i undervisningen har stor betydelse. I De Vries (2015:219) studie ansåg både lärare och rektor att musik i det vardagliga klassrummet var av vikt och lärarnas inställning var ett resultat av rektorns engagemang. Lärarna i studien ansåg att de fick en professionell utbildning inom musik. Dock

påpekar forskaren till studien att annan forskning visar att lärare oftast inte får den utbildning som de behöver (De Vries, 2015:219).

Estetik i lärarutbildningen

Aulin-Gråhamn och Thavenius (2003:16) belyser lärarutbildningens roll kring hur lärare kan praktisera estetik i den ordinarie undervisningen. De menar att lärarstudenter måste ges tid till att reflektera och använda sig av egna och andras erfarenheter om kultur och estetiska uttryckssätt i undervisningen. Besitter lärarstudenter kunskaper om användning av estetiska lärprocesser leder det till att de känner sig bekväma av dess användning i den ordinarie undervisningen. År 2009 ansåg den svenska regeringen (Utbildningsdepartementet, prop. 2009/10:89 s.19) att estetiska uttryckssätt i undervisningen var av vikt och därav ville regeringen ge blivande lärare en kompetensutveckling inom området. De menar att estetiska uttryckssätt skapar en annan väg till kunskap. De är även noga med att poängtera att kunskap om estetik är av vikt och att estetik har ett egenvärde.

Aulin-Gråhamn och Thavenius (2003:65-66) skriver att alla lärare, inklusive lärarstudenter, som undervisar i skolan är i behov av att utveckla sin kultursyn och kunskapssyn. Genom att utveckla dessa egenskaper och genom att läraren ser sig själv som en kulturbärare kan kultur och estetik samspela med de olika ämnena som beskrivs i läroplanen. Kultur kopplat till undervisning ska fungera som medvetna lärprocesser för eleverna i den ordinarie undervisningen. I Sverige har det inte bedrivits forskning inom användning av det estetiska uttryckssättet drama under en längre tid, jämfört med andra länder som exempelvis USA vilket Magnusson (2016:19) skriver i sin litteraturstudie om drama integrerat i läs-och skrivutveckling. Även Aulin-Gråhamn och Thavenius (2003:10-11) menar att en negativ faktor är att det saknas forskning och erfarenheter kring lärares användning av estetiska uttryckssätt i undervisningen. Det resulterar i sin tur brist på kunskap inom området.

Metodansats

Då studiens syfte var att undersöka blivande lärares upplevelser och resonemang kring användning av estetiska uttryckssätten drama och musik i svenskundervisningen har utvalda delar av kvalitativa intervjumetoder använts (Kvales, 1997). Vidare har Brymans (2008) kvalitativa innehållsanalys använts för att analysera resultatet av empirin. För att få en större förståelse för studiens metodansats följer en mer ingående definition av begreppet *kvalitativ forskningsintervju*. Därefter presenteras urval och deltagande, etiska aspekter, genomförande av datainsamling och studiens analysmetod, där innehållsanalysen presenteras närmare.

Kvalitativ forskningsintervju

En intervju är enligt Kvale (1997:13,17) ett samtal mellan människor där erfarenheter utbyts och kunskap uppstår. Bryman (2008:413, 415) belyser två olika sorters kvalitativa intervjuer vilka han nämner som semistrukturerade intervjuer och ostrukturerade intervjuer. Den här studien är baserad på en semistrukturerad intervju, vilket menas att deltagarna har fått svara på förutbestämda frågor där svaren fått utvecklas fritt. Intervjutillfällena har upplevts som flexibla vilket semistrukturerade intervjuer bör vara. Intervjuguidens frågeformulering var av vikt för att göra intervjun så kvalitativ som möjligt (Bryman, 2008:419). Bland annat fanns det en struktur för frågornas ordning för att synliggöra en tydlig tråd för deltagarna. Intervjuerna genomfördes genom ett möte med de deltagande där sampartnerna träffades fysiskt.

Trots en strukturerad intervjuguide har flexibilitet visat sig genom att frågor har skapats utifrån intervjusituationen. Kvale (1997:123-125) menar att kvalitativa intervjuer kräver kunskaper om ämnet samt intresse för intervjusituationen med deltagaren, därav kan nya frågor uppkomma. Bland annat har den här studien berörts av uppföljningsfrågor vilket Kvale definierar som en form av uppmuntran till deltagaren för att hon eller han ska utveckla sitt resonemang. Det har även använts tolkande frågor för att underlätta analysen då det bekräftar deltagarens svar.

Urval och deltagande

Vi har valt att intervjua lärarstudenter på en svensk högskola som är belägen i en medelstor stad. Studenterna har läst en kurs som innefattar estetiska uttryckssätt och hur det kan integreras i svenskundervisningen. Bryman (2008:434) nämner att urvalet bör anpassas till studiens syfte och forskningsfråga. Därav valdes ett målinriktat urval, vilket menas att deltagarna var lämpliga för forskningen. På grund av studiens tidsomfång gjordes det även ett bekvämlighetsurval från det målinriktade urvalet. Studiens deltagare representerades av 12 lärarstudenter som läste grundlärarutbildningen F-3 med samma ingångsår. Antalet deltagare grundades i studiens syfte men även kring de resurser som har funnits tillgängliga (Kvale, 1997: 97-98). Vidare har studien fokuserat mycket på intervjuernas kvalitet snarare än kvantitet, därav valet av 12 deltagare. Samtliga deltagarna har informerats angående studiens etiska aspekter och godkänt deras medverkan (se bilaga 1). Deltagarnas ålder, kön och erfarenhet inom estetiska uttryckssätt var varierande. På grund av etiska aspekter och lärarstudenternas klass har det tagits ett beslut att enbart presentera deltagarna med ett fiktivt namn.

Etiska aspekter

Studien har följt de etiska principer som Bryman (2008:131-132) belyser som ska röra all svensk forskning. Deltagarna i studien har informerats om studiens syfte och att medverkan sker på egen vilja, detta enligt samtyckes- och informationskravet. All empiri behandlades enligt konfidentialitetskravet vilket menas med att obehöriga ej får ta del av materialet samt att deltagarnas namn avidentifieras. Avslutningsvis har studiens empiri samlats in genom ljudinspelning och används enbart av studiens författare vilket nyttjandekravet kräver.

Alla deltagare har godkänt sin medverkan och sina rättigheter i studien genom en blankett de har fått underteckna (se bilaga 1). Då studien grundas i en kvalitativ forskningsintervju skriver Kvale (1997:105) att det är av vikt att visa hänsyn till eventuella yttre faktorer som exempelvis stress när empirin analyseras. Det för att analysen bygger på deltagarnas personliga åsikter och självuppfattning. Bryman (2008:421) beskriver hur en kvalitativ intervju bör behandlas. Han menar att deltagaren ska känna trygghet under intervjutillfället, detta för att konfidentialitetskravet ska kunna uppfyllas på bästa sätt.

Genomförande av datainsamling

Under det första skeendet av studiens arbete skapades och omformulerades intervjufrågorna löpande tills intervjuguiden blev lämplig till studiens syfte och frågeställningar. Det här skedde i samspråk med studiens handledare och intervjuguiden användes därefter vid en pilotintervju med två utomstående personer. Dessa personer var varken studenter eller verksamma inom skolväsendet. Syftet med detta var att kontrollera intervjuguidens frågeformuleringar och ordning. Det lades ingen vikt vid att personerna inte kunde svara på samtliga frågor på grund av kunskapsbrist utan det viktigaste var att testpersonerna förstod frågans formulering. Efter pilotintervjuerna korrigerades intervjuguiden till ett slutgiltigt exemplar som senare användes vid intervjuerna med lärarstudenter. Intervjuguiden ansågs då vara så pass välformulerad att det kunde vara svårt att missförstå den (se bilaga 2).

För att synliggöra studenternas upplevelser så tydligt som möjligt valdes enskilda intervjuer då Trost (2010:67) menar att gruppdynamik kan ge en negativ effekt på resultat. Då vår studie utgick från ett etiskt perspektiv valdes gruppintervjuer bort då Trost (2010:68) påpekar att deltagarna inte har samma etiska skyldigheter som forskarna. Detta kan leda till att konfidentialitetskravet inte uppnås. Vid vissa intervjutillfällen medverkade båda forskarna. Intervjuerna genomfördes under en veckas tid där miljön varierade på grund av tid och studenternas tillgänglighet. Även intervjuernas längd varierade mellan 10-30 minuter. Vidare spelades intervjuerna in med hjälp av verktyg på mobiltelefoner, detta för att kunna återgå till informationen som framkom vid intervjuerna och att båda forskarna kunde få tillgång till empirin (Bjørndal, 2009:72).

Materialet transkriberades successivt under veckan som intervjuerna genomfördes. Bjørndal (2009:86-87) belyser begreppet transkribering och dess innebörd som så att verbala yttranden från en ljudinspelning överförs till skriftlig text. Anteckningar och markeringar i den skriftliga texten utfördes, detta för att underlätta analysen (Bjørndal, 2010:86-87). Innan transkriberingens början togs det ett beslut om hur detaljerad transkriberingen skulle vara. Bjørndal (2009:87) skriver om vikten av att vara stringent vid arbetet med transkribering för att uppnå ett noggrant resultat.

Analysmetod

I den här studien var lärarstudenternas perspektiv av stort intresse vilket Trost (2010:147, 152-153) anser vara det centrala vid en kvalitativ intervjustudie. För att på ett tydligt sätt synliggöra lärarstudenternas resonemang har studiens analysmetod inspirerats av Brymans (2008) definition av innehållsanalys. Studiens intervjuer har därmed strukturerats upp utifrån olika teman. Vidare har det inte funnits några förutfattade hypoteser kring resultatet innan studien påbörjades utan teman hittades successivt under transkriberingens gång av empirin. De 12 intervjuer som genomfördes i studien resulterade i 60 sidor transkription. För att hitta liknande teman i transkriptionerna sorterades därför textstycken in i olika färger. Genom att färgkoda framkom lärarstudenternas liknande resonemang på ett tydligt sätt, vilket C. Malmberg förespråkade (personlig kommunikation, C. Malmberg, 2017-04-25). Färgkodningen sorterades och sparades sedan ner i ett separat dokument för att få en bra överblick över de mest frekventa teman. De teman som lärarstudenterna berörde mest under intervjuerna valdes sedan ut för en djupare analys och teman namngavs efter det som analysen visade. Bjørndal (2009:118) menar att en analys är en process där det fokuseras på något specifikt, vilket färgkodningen hjälpte till med. Likt transkriberingen menar Bryman (2008:95) att det är av vikt att successivt arbeta med analysen. Då det upptäcktes underkategorier till varje tema under analysens gång, resulterade detta i att ytterligare en analys genomfördes. För att få en överblick på de teman och kategorier som hittades i studiens empiri, se figur 1.

Figur 1

Tema	Underkategorier
1) Osäkerhet	A) Kunskapsbrist B) Genomförande C) Elevers lärande
2) Självklarhet	D) Textens självklarhet E) Respondenternas egen erfarenhet
3) Krävande	F) Självförtroende G) Trygghet

Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras studiens resultat som olika teman. De teman som synliggjordes var 1) *Osäkerhet*, 2) *Självklarhet* och slutligen 3) *Krävande*. Dessa tre uppstod då de nämndes mer frekvent av lärarstudenterna än andra områden. Därav valdes dessa teman ut för att presenteras i den ordningen som lärarstudenterna berörde mest. Vidare är de uppdelade i olika analytiska underkategorier som framkom i en djupare analys av resultatet. Efter varje tema och underkategori sammanfattas resultatet och analysen. Då den här studien följer konfidentialitetskravet omnämns lärarstudenterna med fiktiva namn och som respondenter i resultatet, analysen och diskussionerna.

Tema 1: Osäkerhet

Det mest återkommande resonemanget under intervjuerna var respondenternas tankar kring att använda sig av och integrera drama och musik i deras kommande undervisning. Därav namngavs Tema 1 efter området som respondenterna berörde. Flera av respondenterna valde att definiera sina tankar som en osäkerhet. Under en djupare analys av osäkerheten uppstod tre underkategorier som berördes under intervjuerna. Dessa tre underkategorier nämns som (A) *kunskapsbrist*, (B) *genomförande* och (C) *elevs lärande*.

(A) Kunskapsbrist

Flera av respondenterna upplevde en osäkerhet kring att integrera drama och musik i svenskundervisningen. De ansåg att osäkerheten berodde på kunskapsbrist inom de estetiska ämnena. Att några av respondenterna förknippar ämneskunskap inom drama och musik med sin osäkerhet är något som uttrycks tydligt av Hanna och Lotta. De berättar att ämneskunskap inom drama och musik är önskvärt för att motverka deras osäkerhet. Hanna valde också att under intervjun uttrycka sin kunskapsbrist som ett genomgående argument till sin osäkerhet, vilket hon sammanfattar i nedanstående citat.

Hanna: Jag känner nu efter hand, som jag får de här frågorna att jag inte... har fått så mycket kunskap om detta som jag hade önskat. Jag känner att när jag ska svara på frågorna är jag begränsad i mina svar.

Lotta: Det är ju dels min begränsade såhär förmå... kunskap om hur jag ska använda det.

Den upplevda kunskapsbristen verkar få en stor betydelse för respondenterna då de upplever att integreringen av drama och musik i svenskundervisningen bygger på ämneskunskap. Resultatet visar att det är svårt att överföra kunskaper i svenska när undervisningen har en koppling till drama eller musik. Om respondenterna inte besitter ämneskunskap inom drama och musik blir även ämnet svenska lidande i undervisningen. På så sätt har kunskapsbristen en stor inverkan på Hanna och Lottas upplevda osäkerhet. Intervjuerna avslutades genom att Hanna, Lotta och Johanna lyfte en önskan om ämnesfördjupning inom ämnena drama och musik kopplat till svenskundervisning.

(B) Genomförande

Den andra kategorin under temat osäkerhet utgår från respondenternas resonemang kring genomförandet av drama och musik i svenskundervisningen. Den här kategorin beskriver respondenternas upplevelser kring *hur* och *på vilket sätt* de kan integrera drama och musik i svenskundervisningen. Resultatet visar att Johanna och Lotta lägger stor vikt vid att ha kännedom om hur och på vilket sätt undervisningen ska genomföras. De uttrycker en saknad av konkreta undervisningsmoment som de kan inspireras av och använda i sin kommande undervisning.

Johanna: Eh. Jag känner mig ganska... jo men jag känner mig ganska osäker. På hur jag ska göra.

Lotta - Jag har ju en förhoppning om att jag kommer använda det. Jag ser ju mycket fördelar med det men sen är jag ju osäker på hur jag ska göra det.

Johanna och Lotta upplever en saknad av att få genomföra och planera undervisningsmoment i ämnet svenska som är integrerad med drama och musik. Lotta uttrycker att hon kan se många fördelar med att integrera drama och musik i svenskundervisningen. Det som kan hindra henne är att hon inte besitter kunskaper kring hur hon ska genomföra undervisningen. Likt Lotta uttrycker även Fanny en osäkerhet kring hur hon ska genomföra en svenskundervisning som är integrerad med drama och musik. Emma beskriver i sin intervju att hon vill integrera drama och musik i svenskundervisningen, men även hennes osäkerhet är kopplad till genomförandet. Hon menar att hon inte besitter de kunskaper som behövs vid en integrering.

Under lärarutbildningen har respondenterna fått möjlighet att testa sina kunskaper under verksamhetsförlagd utbildning. Svenska, Matematik, Engelska, NO och SO är de ämnena som respondenterna har haft en verksamhetsförlagd utbildning inom. Det är något som vissa respondenter inte upplever som tillräckligt. Amanda beskriver under intervjun att hon har saknat verksamhetsförlagd utbildning som har en koppling till svenska och drama/musik. Hon efterfrågar att få omsätta de teoretiska kunskaperna till praktiskt genomförande. Hon uttrycker likt Lotta och Fanny att det som hindrar henne till att integrera drama och musik i undervisningen är bristen på kunskaper kring genomförandet. De uttrycker att deras osäkerhet kan kopplas till bristen av specifika undervisningsmetoder som de kan använda i klassrummet när svenskundervisningen har integrerats med drama och/eller musik.

(C) Elevers lärande

Den tredje kategorin av temat *osäkerhet* berör elevers lärande. Johanna upplever lärande som något positivt och kognitivt utvecklande. Resultatet visar att ett flertal respondenter lade stor vikt vid elevers lärande. Vidare uttryckte Fanny att undervisningens syfte är en viktig aspekt som ska vara väl synlig för eleverna. I intervjun uttryckte hon att det kan vara svårt för eleverna att se syftet med att integrera drama och musik i svenskundervisningen. Det kan leda till att eleverna inte gynnas av undervisningen då de inte tar lektionstillfället på allvar. Vidare visar resultatet att flera respondenter lägger stor vikt vid att samtliga undervisningsmoment ska bygga på vetenskapliga grunder. Finns det ingen tydlig vetenskaplig grund i de valda undervisningsmomenten skapar även det en osäkerhet hos respondenterna. Det visar sig tydligt när Johanna uttrycker en osäkerhet om integrering av drama och musik har samma effekt på elevers lärande som andra teoretiska metoder. Respondenternas resonemang kring elevers lärande i samspel med drama och musik är något som kommer att påverka deras val av undervisningsmetoder.

Johanna: *Liksom, hur mycket gynnar det? Hur mycket gynnar det inte? Jag vet själv att jag själv tyckte att musiken i sig har gynnat mig jättemycket.*

Helena: *Det finns ju massa sådana olika, så kan ju drama och musik då också förmedla den kunskapen.*

Johanna beskriver i intervjun att musik har gynnat hennes egen utveckling under skolåren. Trots det uttrycker hon en osäkerhet om musik integrerat i svenskundervisningen kommer gynna hennes kommande elevers lärande. Likt Johanna uttrycker även Helena en viss osäkerhet i resonemanget kring att drama och musik kan förmedla kunskap. Till viss del verkar respondenterna förlita sig på sin egen erfarenhet av drama och musik i undervisningen. Dock ifrågasätter Johanna sin erfarenhet och kunskap kring integrering av musik i undervisningen. En effekt av hennes resonemang kan bli att hon inte drar nytta av den kunskapen som hon besitter, då hon uttrycker en önskan om att elever ska gynnas av integreringen. En motsatt effekt kan vara att Johanna väljer att testa ifall hennes erfarenhet ger samma resultat som hon själv har upplevt. I både Johannas och Biankas intervjuer uppger de att de är medvetna om att estetiska uttryckssätt finns med i läroplanen. Bianka anser även att musik och drama är något som barn uppskattar vilket hon uttrycker vid frågan om hon kommer att integrera drama och musik i svenskundervisningen.

Bianka: *Det har jag inte tänkt på än men specifikt eller så kan jag ju inte säga men jag hoppas ju givetvis att jag kan få in det just för att jag vet att praktiskt ligger barnen varmt om hjärtat.*

Amanda: *Ibland kanske man måste få uttrycka sig på andra sätt och då är drama ett väldigt bra sätt...*

I Biankas intervju uttrycker hon att hon hoppas på att integrera drama och musik i den kommande svenskundervisningen, trots att hon inte vet hur eller på vilket sätt hon ska göra det. Hon anser att estetiska uttryckssätt kan hjälpa elever att uttrycka sin kunskap på andra sätt än med penna och papper. Genom att eleverna får tänka utanför boxen menar Bianka att det kan inkludera fler elever i undervisningen. Likaså uttrycker Amanda att elever måste få uttrycka sig på andra sätt än med penna och papper, då hon påpekar att alla elever inte kan skriva.

Sammanfattning av resultat och analys

Ett återkommande tema utifrån respondenternas intervjuer berörde osäkerhet. Respondenterna upplevde att osäkerheten är kopplad till tre kategorier som de beskriver som (A) *kunskapsbrist*, (B) *genomförande* och (C) *elevers lärande*. Respondenterna upplever en saknad av ämnesfördjupning inom de estetiska uttryckssätten, drama och musik. De uttrycker saknaden som (A) *kunskapsbrist*. Effekten av kunskapsbrist leder till att respondenterna inte använder sig av uttryckssätten i svenskundervisningen. Besitter inte respondenterna ämneskunskap inom drama och musik upplever de integreringen som en osäkerhet. Vidare uttrycker respondenterna en osäkerhet kring undervisningens genomförande (B). Osäkerheten i den här kategorin uttrycker sig som att respondenterna inte vet *hur* de ska integrera drama och musik i svenskundervisningen. Detta leder till att respondenterna väljer att undvika drama och musik i svenskundervisningen. Kategorin *elevers lärande* (C) lägger respondenterna stor vikt vid. Respondenterna upplever en osäkerhet kring elevernas lärande i samspel med drama och musik. De ifrågasätter om uttryckssätten gynnar och på vilket sätt det gynnar elevers lärande. Vid den här typen av osäkerhet undviks införandet av drama och musik i svenskundervisning. Vidare upplever respondenterna att elever uppskattar drama och musik i undervisningen, vilket kan motverka deras osäkerhet.

Tema 2: Självklarhet

Tema 2 namngavs efter respondenternas resonemang kring kopplingen mellan svenskundervisning och de estetiska uttryckssätten drama och musik. Resultatet visar att respondenterna såg en tydligare koppling mellan drama och svenskundervisning än mellan musik och svenskundervisning. Respondenterna uttryckte att kopplingen var självklar, trots att de tidigare uttryckte en osäkerhet kring att använda sig av drama. Därav berör tema 2 respondenternas resonemang kring dramats självklarhet till svenskundervisningen. De underkategorier som upptäcktes vid en djupare analys är (D) *textens självklarhet* och (E) *självklarheten är kopplad till respondenternas egen erfarenhet*.

(D) Textens självklarhet

Under intervjuerna framkom det tydligt att ämnet svenska ofta förknippas med den berättande texten. Respondenterna uttryckte olika typer av texter, bland annat den skrivna och den verbala. Emma uttryckte att det finns en tydlig koppling mellan de olika texterna och drama. Även Johanna uttryckte under intervjun att hon ser integreringen av drama som mer självklar än musikens integrering. Hon väljer att koppla samman den skrivna texten med den dramatiserade texten och ser möjligheter med att kombinera dem i undervisningen. Likaså berättade Fanny att integreringen av drama i svenskundervisningen är så självklar att hon väljer att inte ge någon djupare förklaring kring sitt resonemang.

Fanny: Drama känner jag att det kommer det komma in. Det känner jag mer som en självklarhet, på nåt sätt att drama kommer in.

Varför Fanny inte väljer att utveckla sitt resonemang kan bero på att hon har sett kopplingen mellan drama och svenskundervisningen så pass länge att hon inte vet var hennes resonemang grundar sig i. Dock väljer Emma att utveckla sitt resonemang som eventuellt kan förklara Fannys uttalande och tankar. Emma upplever att den skrivna texten är det första steget till en dramatisering, vilket hon uttryckte tydligt i intervjun.

Emma: Och drama är väl klart alltså alla texter, alla manus och alla pjäser är ju från början skrivna och har en tanke bakom sig.

Hennes resonemang kan även kopplas samman med Johannas uttalande då båda ser en koppling mellan skriven text i olika former och drama. Resultatet visar likaså att Ronja resonerar likt Johanna och Emma då även hon diskuterar dramats självklarhet i svenskundervisningen. Ronja menar i intervjun att det är av vikt att integrera drama i svenskundervisningen när arbete med olika texter görs. Eleverna kan då inta olika roller för att skapa sig en bättre förståelse för textens innebörd. Vidare kan studiens resultat kopplas till att den skrivna texten upplevs mer tillgänglig än den dramatiserade av respondenterna. Den skrivna texten måste upplevas genom fysiska artefakter, vilket kan upplevas som enklare att använda i undervisningen. Eventuellt upplever några av respondenterna den dramatiserade texten som mer ansträngande då flera sinnen måste aktiveras för att skapa en förståelse.

(E) Självklarheten är kopplad till respondenternas egen erfarenhet

Den andra kategorin av temat *självklarhet* är kopplad till respondenternas egna erfarenheter. Resultatet av intervjumaterialet visar att integreringen av drama i undervisningen beskrivs

som självklar eftersom deltagarna har en viss erfarenhet av det sen tidigare. Tilda och Ronja kopplar sina egna erfarenheter till en positiv känsla och definierar känslan som en trygghet. De uttryckte i intervjun att de själva fått uppleva drama under sin skolgång och att de både fått se och genomföra undervisning integrerat med drama under sin verksamhetsförlagda utbildning. Likt Tilda och Ronja beskriver Lotta att integreringen av drama i svenskundervisningen är kopplad till hennes erfarenhet. I intervjun menade Lotta att hon har fått ta del av mycket undervisning som integrerats med drama under sin verksamhetsförlagda utbildning. Hon har då inspirerats av de pedagogerna vilket har bidragit till att Lotta ser drama som en tillgång i svenskundervisningen. Erfarenhet har en stor betydelse när respondenterna beskriver kopplingen mellan drama och svenskundervisning då deras svar utgår från deras erfarenhet.

Tilda: Ja men det känner jag nog. Jag har nog lite mer erfarenhet av att använda till exempel drama tror jag personligen än vad musiken är. Men det är ju också bara erfarenhet.

Ronja: Men det är nog för att jag har en sån nära relation till drama. Fick drama när jag gick i skolan och så...

Tilda var noga med att uttrycka att det enbart var av erfarenhet som hon såg en självklarhet till dramaintegrering i svenskundervisningen. Hon menar att det finns en skillnad mellan erfarenhet och kunskap. En möjlig effekt av Tilda, Ronja och Lottas svar är att de eventuellt kommer att integrera drama i svenskundervisningen, då de har fått erfara praktiska undervisningsmoment. Dock finns det en risk att de inte väljer att integrera, då Tilda är noga med att påpeka att det finns en skillnad mellan erfarenhet och kunskap. Trots att respondenterna besitter egna erfarenheter och positiva upplevelser av att integrera drama i svenskundervisningen väger kunskap tyngre i deras val av undervisningsmetoder.

Sammanfattning av resultat och analys

Självklarheten av att se en koppling mellan drama och svenskundervisning var även det ett återkommande område i intervjuerna. Tillskillnad från Tema 1, som berör respondenternas kommande agerande av integreringen av drama och musik, innefattar Tema 2 respondenternas syn på kopplingen mellan drama och svenskundervisning. Utifrån resultatet hittades två kategorier av temat vilka är (D) *Textens självklarhet* och (E) *Självklarheten är kopplad till respondenternas egen erfarenhet*. Resultatet visar att det finns en stark koppling mellan den skrivna texten och den dramatiserade texten (D), vilket respondenterna uttrycker som en självklarhet. Respondenterna upplever drama och svenskundervisning som mer sammankopplade än musik och svenskundervisning. På så sätt upplever respondenterna att de kan skapa fler undervisningsmoment som är integrerat med drama. Respondenternas erfarenhet är även förknippad med kopplingen mellan drama i svenskundervisning (E). Då flera av respondenterna har fått uppleva drama under egen skolgång upplever de att drama har en tydlig koppling till all undervisning. En effekt av respondenternas upplevelser är att de besitter kunskaper om undervisningsmoment som integrerar drama. Vidare kan detta resultera i att respondenterna använder sig av sin erfarenhet. Dock kan Tema 1 *Osäkerhet* påverka respondenternas genomförande, då en respondent uttrycker skillnaden mellan erfarenhet och kunskap.

Tema 3: Krävande

Det tredje och sista temat som hittades i intervjuerna var svårt att namnge då det berörde respondenternas tankar om sig själva och sina egenskaper samt förmågor. Tema 3 är på så sätt

ett djupare område än de två andra. Flera av respondenter kopplade det här området till sina fysiska förmågor inom musik, som sångröst och förmågan av att spela ett instrument. Begrepp som *högpresterande*, *krävande* och *kreativa ambitioner* har försökt att definiera området som respondenterna uttrycker i intervjuerna. Dock anser vi att inget av namnen stämmer helt överens med respondenterna svar. Därav är det av vikt att påpeka att Tema 3 *Krävande* innefattar mer än vad titeln gör. De underkategorierna som upptäcktes vid analysen är *självförtroende* och *trygghet*.

(F) Självförtroende

Resultatet av empirin visar att självförtroendet är den största orsaken till att musik upplevs som mer krävande att integrera i svenskundervisningen. Ronja och Hanna lägger stor vikt vid den personliga sångrösten. Vidare resonerar de att det är på grund av den och deras kunskaper om musik som de väljer att inte integrera musik. Om sångrösten inte anses vara bra är det stor sannolikhet att integreringen väljs bort av respondenterna. Dock är en möjlig orsak till att respondenterna undviker musik i undervisningen baserad på deras självförtroende och är inte på sångröstens kvalitet. Resultatet visar att respondenternas självförtroende inte är lika synligt för respondenterna som sångrösten är.

Ronja: Musiken finns ju inte för att jag är ingen musik-människa. Hahaha. Det är att när jag får höra att man kanske får hålla i musiken sen, såå aaah, får jag lite panik för att jag har verkligen ingen, ingen musikalisk känsla överhuvudtaget.

Hanna: Sen skulle jag jättegärna använda mig av musik, så det är inte det men... det är väl mer det att jag inte känner mig såå kunnig inom ämnet, nää. Jag kan varken sjunga eller spela något instrument. Så det är rätt kört.

Vidare uttrycker respondenterna att det är ämneskunskap som är anledningen till deras negativa inställning till musik. Dock visar resultatet att ämneskunskaper inte är av vikt för respondenterna utan att de är i behov av djupare kunskaper som berör musikens innebörd. Respondenterna är inte medvetna om att de efterfrågar fel kunskap. Utifrån Ronjas uttalande resonerar hon att musik och musikalitet har samma betydelse vilket även Hanna för en diskussion kring. Likt dem uttryckte Lotta att hon ett fåtal gånger integrerat musik men på grund av sin sångkvalité var det inget som hon föredrog att göra. Resultatet visar att respondenterna är i behov av djupare kunskap om musik och att deras egen inställning har en påverkan på deras kommande undervisningsmoment.

(G) Trygghet

Den andra kategorin som synliggörs under temat krävande är trygghet. Respondenterna kopplar tryggheten till kunskap och det personliga jaget. Om respondenterna kan koppla musiken till sin egen personlighet kan de uppleva en trygghet som kan fungera som ett verktyg till att integrera musik i svenskundervisningen. När respondenterna inte kan koppla musiken till sin personlighet upplever de integreringen som mer psykiskt och fysiskt krävande och tryggheten försvinner. När Linnea får frågan om varför hon tvekar på att integrera musik i svenskundervisningen svarar hon inte att hon inte vet utan hänvisar till en känsla. Eventuellt kan inte Linnea koppla ihop sin professionella lärarroll med sitt musikintresse och sin kunskap. Hon kopplar musiken till det personliga jaget och sin fritid.

Linnea: *Jag vet inte. För att det är kanske något jag har gjort mycket men som man aldrig har gjort så öppet typ. Alltså jag har sjungit i kör men då sjunger man ju med många, jag vet inte, det är svårt att säga. Det är bara en känsla.*

Resultatet visar även att respondenterna till viss del kopplar trygghet med ämneskunskap inom musik. Även här visar resultatet att respondenterna är i behov av en djupare förståelse om musik och dess innebörd då både Hanna och Klara lägger vikt vid sångkvalité. Resultatet visar tydligt bristen på kunskaper om musik och musikalitet vilket Hanna uttrycker i intervjun.

Hanna: *Jag kan absolut få in musik bara jag inte behöver sjunga solo framför alla men... det är ju mer att man inte har sååå... man känner inte trygg i det.*

Klara: *Inte använt nej. Det var något som jag själv känner mig lite, jag har aldrig gillat det själv vet jag när man ibland i skolan när man skulle göra såna här kabaréer och såna saker, så att det kanske är lite att jag inte...*

Resultatet visar att kategorierna i Tema 3 är närliggande då flera av respondenterna värderar sin sångkvalité och dess effekt i undervisningen. Även om Linnea under intervjun uttryckte att hon har ett stort musikintresse var hon ändå inte säker på att integrera musik och blotta sin sångkvalité för eleverna i klassrummet. Likt andra respondenter lade hon stor vikt vid sin personliga sångkvalité och menar att det är det som avgör kvalitén på undervisningen. En vidare tolkning är att respondenterna upplever att en bra undervisning resulterar i elevernas lärande. En effekt av att sångkvalitén värderas högt är att respondenterna undviker att integrera musik i svenskundervisningen. Resultatet visar även att respondenterna upplever trygghet om de kopplar musik till sin personlighet.

Sammanfattning av resultat och analys

Det tredje temat som uttrycker sig i studien är respondenternas upplevelser kring att integrera musik i svenskundervisningen. Respondenternas resonemang i Tema 3 kan analyseras på en mer djupare grund än övriga teman. Resonemangen kan kopplas till begrepp som krävande, högpresterande och högre ambitioner. Med krävande menas bland annat att respondenterna upplever en psykisk prestation där de måste omvandla teoretiska kunskaper till praktiska kunskaper. Något som de upplever att de inte klarar av. Vidare uttryckte respondenterna svårigheter med att exemplifiera undervisningsmoment som innefattar musik. Speciellt när det kommer till sång och spela instrument. Resultatet synliggjorde två kategorier under Tema 3, vilka är (F) *självförtroende* och (G) *trygghet*. Likt Tema 2 kopplar respondenterna kommande undervisning med ämneskunskap. Dock fokuserar respondenterna mer på sitt kunskapskapital än på underliggande orsaker vilket kategori (F) *självförtroende* berör. En negativ effekt av respondenternas upplevelser är att de undviker att integrera musik i svenskundervisningen oavsett kunskapsmängd. Det då ämneskunskap inte alltid påverkar respondenternas inställning till det positiva. En närliggande kategori som uttryckte sig under intervjuerna var (F) *trygghet*. Till skillnad från självförtroende kopplar respondenterna inte tryggheten lika mycket till ämneskunskap inom musik. De upplever en trygghet som är kopplad till det personliga jaget. En möjlig påverkan av att sakna trygghet är att respondenterna undviker att genomföra någon form av undervisning integrerat med musik. Det då de inte kopplar ihop musiken med sin personlighet och sin lärarroll. De upplever en större psykisk prestation både i planeringen och i genomförandet.

Diskussion

I det här avsnittet förs diskussioner kopplade till studiens metod och resultat. Under resultatdiskussionen har vi valt att dela upp diskussionerna efter varje tema, detta för att synliggöra varje temas resultat och slutsats. Under metoddiskussionen diskuteras studiens val av referenser och dess tillvägagångssätt. Metoddiskussionen berör även val av rubriksättning och dess innehåll, detta då det har existerat olika åsikter kring disposition och rubriker. Förhoppningsvis kan metoddiskussionen ge klarhet till studiens upplägg och val. Avslutningsvis fastställs studiens slutsats och vidare implikationer presenteras.

Resultatdiskussion

I det här avsnittet diskuteras studiens resultat med hjälp av tidigare forskning och relevant litteratur. Dispositionen av diskussionen följer resultatets ordning. Därav inleds diskussionen med respondenternas resonemang kring deras osäkerhet med drama och musik integrerat i undervisningen. Vidare förs en diskussion kring kopplingen mellan drama och svenskundervisningen och därefter varför integreringen av musik upplevs som mer krävande.

Tema 1: Osäkerhet

Något som upptäcktes under analysen var en stark koppling mellan ämneskunskap och osäkerhet, vilket nämns som underkategori (A) *Kunskapsbrist*. Flera av respondenterna uttryckte att kopplingen var given och de menade att utan någon kunskap bildades en osäkerhet kring användningen av musik och drama. Samtidigt är respondenterna medvetna om Läroplanens innehåll (Skolverket, 2016:14) där det står skrivet att eleverna ska få ta del av och uttrycka sig genom estetiska uttryckssätt. Respondenterna uppgav i intervjuerna att de känner ett ansvar att integrera musik och drama i undervisningen. Dock uppstår det ett dilemma då osäkerheten på deras kunskap yttrar sig i den utsträckningen att drama och musik väljs bort. Rasmusson och Erberth (2008:9) skriver att det är en enkel process att integrera drama i undervisningen. Dock visar resultatet i den här studien att författarnas resonemang inte stämmer överens eftersom respondenterna uttrycker att de saknar ämneskunskap inom drama och musik. Vidare uttrycker en respondent att hon inte ens kan svara på frågorna under intervjun då hon inte hade tillräckligt med kunskap.

Den här studiens resultat ligger i linje med Fredrikssons (2013) studie, där hennes resultat visar på kunskapsbrist inom drama hos verksamma lärare. Både Fredrikssons verksamma lärare och den här studiens lärarstudenter anser att kunskap inom drama och musik är ett hjälpmedel för att integrera olika uttryckssätt i undervisningen. Dock upptäckte Vitale (2015) en intressant aspekt i sin studie som kan motsäga att ämneskunskap skulle motverka respondenternas osäkerhet. Musiklärarna i Vitales studie hade de ämneskunskaper som respondenterna i vår studie efterfrågar, dock visar Vitales studie att det bara var studiens elevers lärande som gynnades av lärarnas kunskaper. Musiklärarna i studien upplevde inte sig själva som motiverade att undervisa efter en föreställning. På så sätt kan det inte fastställas att ämneskunskap kan motverka respondenternas osäkerhet, även om det är det de anser i vår studie.

Kategori (B) i Temat *osäkerhet* berör osäkerheten om *hur och på vilket sätt* respondenterna kan integrera drama och musik i svenskundervisningen. Studiens resultat visar att

respondenterna upplever en saknad av att praktiskt få utföra undervisning integrerad med drama och musik. Respondenterna verkar uppfatta att erfarenhet av praktiska undervisningsmoment av drama och musik är av vikt för att motverka sin osäkerhet. Däremot visar Öfverströms (2006:110) studie att lärarna i hennes studie var osäkra på grund av kunskapsbrist i det egna ämnet och inte i det estetiska ämnet drama. Öfverström menar att läraren i hennes studie påpekade att om hon eller han inte hade tillräckliga kunskaper i det enskilda ämnet kommer hon eller han bara använda sig av de metoder som läraren känner till. Om respondenterna besitter ämneskunskap inom de ordinarie ämnena som Öfverströms (2006) lärare saknade kan undervisningsmetoden drama bli en enkel process att integrera i undervisningen. Vidare verkar respondenterna lägga stor vikt vid mängden av undervisningsmoment. De uttrycker i studiens intervjuer att de har fått del av några musik- och dramaövningar men samtidigt menar respondenterna att det inte är tillräckligt för att veta *hur* de kan integrera. Resultatet i Dahlbäcks (2011:106) studie visar dock att mängden av undervisningsmoment inte är det viktigaste när det kommer till att integrera musik i undervisningen. Lärarna i studien menar att eleverna lär sig genom repetition och att struktur är av vikt vid lärande. Utifrån Dahlbäcks studie behöver respondenterna i den här studien inte ha en stor repertoar av undervisningsmoment när det kommer till att integrera drama eller musik i svenskundervisningen. Ett intressant perspektiv som upptäcktes var att respondenterna uttryckte ett eget intresse, till specifikt musik. Trots ett musikintresse förändrade respondenterna inte deras inställning till att integrera musik i svenskundervisningen. Respondenternas inställning kan leda till konsekvenser i den verksamma skolundervisningen och påverka sina kommande kollegor. Eventuellt kan lärare med stort estetisk intresse hämma andra lärarkollegors integrering på grund av hans eller hennes osäkerhet.

Ytterligare en tydlig kategori av Temat *osäkerhet* visar sig vara hur elever gynnas av drama och musik i svenskundervisningen, vilket nämns som (C) *Elevers lärande*. Forskningen visar att elever utvecklar språket genom att använda sig av drama och musik (Jaquet, 2011:104; Gromko, 2005:206). Dock diskuterades det i resultatet om elevers lärande gynnas av integreringen eller om det bara är ett intresse från lärarens eller elevens sida. Respondenternas resonemang överensstämmer med Saars (2005:95) diskussion där han uttrycker att estetik inte integreras på rätt sätt. Han menar att det mer används som en utsmyckning till det teoretiska i undervisningen. Vidare visar Saars (2005:104) studie vikten av att kunna motivera sina val av undervisningsmetoder. Saars (2015:65-66) studie visar på mer procedurer än meningsskapande undervisning. Han menar att eleverna i hans studie inte förstod meningen med uppgifterna. Respondenterna som uttrycker sig i underkategorin *elevers lärande* resonerar och lägger stor vikt vid att kunna koppla integreringen till vetenskap och inte bara intresse. Genom det här resonemanget väljer respondenterna att bortse från sin egen erfarenhet som kunskap. Utifrån det resonemanget kommer respondenternas kommande svenskundervisning att baseras på vetenskapliga grunder än på deras eget kunskapskapital. Av resultatet att döma krävs det mer vetenskaplig forskning för att respondenterna ska lita på sin erfarenhet och kunskapskapital. Jacquets (2011) studie visar på ett positivt resultat, vilket kan ändra respondenternas inställning till deras erfarenhet och val av undervisning. Dock kan Jaquet inte vetenskapligt fastställa att hennes studie har en effekt på elevernas lärande. Att den vetenskapliga tyngden skulle vara den största orsaken till att respondenterna i studien känner sig osäkra är dock inte helt säkert. De Vries (2015:219) studie visar att det krävs mer än vetenskaplig forskning och ämneskunskap för att integrera musik i undervisningen. Han menar att resultatet i hans studie var en effekt av rektorns och lärarnas personliga inställning till integreringen av musik i undervisningen. Utan den inställningen skulle De Vries inte uppnå det resultat som han fick.

En slutsats som kan dras av studiens resultat är att lärarstudenter till viss del förlitar sig på att ämneskunskap motverkar deras osäkerhet. En möjlig orsak till lärarstudenters osäkerhet är att de inte har tillräckliga ämneskunskaper, men kan också bero på att de inte har blivit tilldelade undervisningsexempel. Vidare litar inte lärarstudenterna på att egen erfarenhet är av vikt utan de lägger större vikt vid vetenskaplig forskning. En nackdel inom forskning om estetik i undervisningen är att det är en bristvara, vilket Magnusson (2016) menar i sin litteraturstudie. Detta är något som även Gromkos (2005:206-207) studie visar, hon drar en slutsats om att det behövs mer forskning kring effekten av estetiska uttryckssätt i undervisningen.

Tema 2: Självklarhet

Resultatet visar att respondenterna uttryckte en mer självklar koppling mellan drama och svenskundervisning än musik och svenskundervisning. Kategori (D) nämns i resultatet som *textens självklarhet*. Det som uttryckte sig tydligast i studien var att den skrivna texten är förknippad med den dramatiserade texten. Det som framkom i resultatet och analysen var att respondenterna såg att den skrivna texten kom i första hand och därefter dramatisering. Däremot visar den verksamma skolan i Saars (2015:60) studie att lärarna först valde dramatisering som sedan kunde leda till en skriftlig text. Dock menar Saar att studiens lärares upplägg inte var optimalt, då han menar att det är svårt att omvandla en estetisk handling till en skriftlig text. Det stämmer överens med våra respondenters resonemang kring uppläggningsen av skrift och dramatisering då analysen visar att den skriftliga texten kan vara enklare att använda i undervisningen. Den skriftliga texten uttrycks genom fysiska artefakter jämfört med dramatisering där det krävs mer aktivering av människans sinnen.

Utifrån Saars (2015) och Jacquets (2011) studier framkommer det att undervisningens upplägg är av betydelse beroende på vilket mål och syfte undervisningen har. Saar (2015:59) såg i sin studie att undervisningens mål och syfte förändrades då eleverna fick uppleva en dramatisering för att därefter skriva en text. Saar menar att det inte finns något tydligt mål om vad de ska kunna. Målet med dramatiseringen handlade mer om att förstå helheten medan målet med den skriftliga texten fokuserade på skrivutveckling. Jacquet (2011:104-105) fokuserar i sin studie på den skrivna texten. Lärarna i studien använde drama som ett kompletterande verktyg till skriften, vilket ledde till en positiv skrivutveckling hos eleverna. Därav verkar det inte finnas någon rätt "ordning" som respondenterna uttrycker i vår studie. Finns det en medvetenhet om vad fokus ska ligga på och hur användningen av drama och skrift utnyttjas finns det forskning som visar att drama gynnar elevers läs- och skrivutveckling (Cremin et al., 2006:285; McNaughton, 1997:78; Wolf, 1998).

Den andra kategorin (E) som synliggjordes under Temat *självklarhet* var kopplad till respondenternas egen erfarenhet. Genom att utgå från sin egen erfarenhet kunde respondenterna se en tydligare koppling mellan drama och svenskundervisning. Vidare visar sig resultatet bero på att respondenterna är inspirerade av yttre faktorer såsom egen skolgång och andra verksamma pedagoger. Öfverströms (2006:91) studie visar att lärarna i hennes studie valde att integrera drama i undervisningen om de själva hade erfarenhet från sin egen skolgång. Även Vitales (2015) studie visar att erfarenhet är av vikt då deltagarna i hans studie fick det positiva resultatet på grund av deras erfarenhet inom musik. Likaså visar den här studiens resultat att erfarenhet är av vikt när respondenterna ger exempel på dramatiska övningar kopplat till svenskundervisningen. En intressant aspekt är att respondenterna i likhet med Öfverströms (2006) studie enbart exemplifierade rollspel som en dramapedagogisk övning. Däremot menar Rasmusson och Erberth (2008) att dramapedagogik innefattar mer än

bara rollspel. De definierar dramapedagogik som fysiska övningar, improvisationer och rollspel. I de fysiska övningarna behöver eleverna inte bara inta en specifik karaktär utan de kan även gestalta abstrakta föremål och känslor. En möjlig orsak till respondenternas resonemang kan vara att de inte har fått uppleva eller konkretisera abstrakta dramapedagogiska övningar.

En slutsats som kan dras av studiens resultat är att respondenterna utgår enbart från egen erfarenhet och har ingen djupare kunskap om vad det finns för möjligheter med dramapedagogik. Exempelvis är dramatisering av en berättelse något som upplevs som en tydlig dramapedagogisk övning för både elever och lärare, då det ses som mer vanligt.

Tema 3: Krävande

Resultatet visar att respondenterna upplever att integreringen av musik är mer krävande än drama. Temat *krävande* är indelat i två kategorier som nämns som (F) *självförtroende* och (G) *trygghet*. Resultatet visar att om respondenterna upplever sin sångkvalité som låg leder detta till att integreringen av musik undviks. Detta då respondenterna kopplar sång till musik. Resultatet visar att många förväxlar begreppen musik och musikalitet. Jederlund (2011:17) definierar begreppen och menar att det är av vikt att åtskilja dem. Detta då musikalitet ingår i musik och bygger på människors begåvning.

I vår undersökning visar resultatet att kunskap inom musik och musikalitet inte är den främsta anledningen till att respondenterna undviker integrering av musik. Resultatet visar att respondenterna lägger stor vikt vid sin uppfattning av sin sångkvalité än vid musikkunskap. *Självförtroende* (F) har en stor påverkan av att respondenterna väljer att integrera musik i svenskundervisningen. Då självförtroendet omedvetet påverkar respondenternas inställning kan en ämnesfördjupning inom musik ge dem ett större förtroende till sig själva. Om läraren har ämneskunskaper kan det inspirera eleverna. Vitales (2015:8-9) resultat visar att ämneskunskap är av vikt för elevers lärande. I Vitales studie var musikleärarna välutbildade inom ämnet musik och hade ett stort intresse för det. Vitale skriver att samtliga lärare upplevde att elevernas intresse för musik väcktes och utvecklades, dock var lärarna inte motiverade till att bedriva sin egen undervisning. Vidare finns det forskning som ställer sig kritiskt till att musik gynnar elevers utveckling (Tierney & Kraus, 2013:228). Därav är vidare forskning ett stort behov vilket även Aulin-Gråhamn och Thavenius (2003:10-11) belyser.

Ytterligare en kategori som synliggjordes är tryggheten (G) att integrera musik i svenskundervisningen. Även här kopplar respondenterna ihop sångkvalitén med integrering av musik. Dock visar analysen en djupare koppling till respondenternas resonemang kring trygghet. Om respondenterna inte kopplar ihop sin egen personlighet med integreringen av musik i svenskundervisningen har de svårt att visualisera sig att kommande undervisning skulle innefatta musik. Likaså uttryckte sig musikleärarna i Vitales (2015) studie att de kände sig som två personer, en person på fritiden och en person i skolan. Vitales resultat visar att musikleärarna inte kunde koppla ihop det privata jaget med lärarrollen. På så sätt upplevde musikleärarna att de hade en negativ inställning till sin egen undervisning. När respondenterna kopplar ihop musiken med sin personlighet och det privata jaget kan integreringen av musik i svenskundervisningen gynnas och en känsla av trygghet uppstå. Aulin - Gråhamn och Thavenius (2003:65-66) belyser vikten av att lärare ska se sig själva som kulturbärare och våga utmana sig själva samtidigt som de förmedlar kunskaper till eleverna. Till skillnad från ämneskunskaper är den här typen av trygghet ett osynligt verktyg som kan främja integreringen av musik i svenskundervisningen.

En slutsats som kan dras är att självförtroendet påverkar agerandet i så stor utsträckning att musikens integrering aktivt väljs bort. Även här uttrycks en förväxling hos lärarstudenterna gällande musiken och musikalitetens definitioner då sångkvaliteten värderas alldeles för högt. Resultatet visar att lärarstudenter inte besitter någon grundlig kunskap om musik då de enbart hänvisar till sångkvalitet och instrumentspelning. Vidare behöver respondenterna se sig själva som kulturbärare och koppla samman det privata med lärarrollen.

Metoddiskussion

Studiens bakgrund är baserad på tidigare forskning, relevant litteratur och propositioner från den svenska staten. Rubriken *Bakgrund* valdes för att skapa en tydlig följd för läsaren. Tidigare forskning har integrerats i rubriken *Bakgrund* för att skapa en god överblick av ämnet. Stora delar av den tidigare forskningen består av vetenskapliga artiklar från en tidigare litteraturstudie (Magnusson, 2016). För att komplettera med ytterligare forskning har nya artikelsökningar genomförts.

Studiens metod har överlag fungerat bra men under arbetets gång har det upptäckts en del svagheter. Bland annat förekom det störningsmoment under intervjutillfällena vilket kan bero på valet av intervjuplatser. Bryman (2008:421) belyser vikten av att intervjua i en lugn miljö då det kan påverka både inspelningen och respondentens svar. I det här fallet kan respondenternas svar påverkats något av olika störningsmoment. Dock anser vi att svaren inte har påverkats till den grad att resultatet ger en falsk trovärdighet. Bryman (2008:420) skriver även att det är en fördel om intervjun sker i en välbekant miljö för respondenterna. Detta var något som studien tog hänsyn till då intervjuerna genomfördes i kända lokaler på respondenternas skola eller i respondenternas hemmiljö. Därav anses resultatet ha en god trovärdighet trots olika störningsmoment.

Vidare har intervjuerna varierat, både i längd och i kvalitet. Det beror på att intervjutekniken utvecklades under intervjutillfällena. En åtgärd för att motverka detta kan vara att genomföra en större pilotintervjuer där flera testpersoner ingår. I efterhand har det synliggjorts att två pilotintervjuer med utomstående personer inte var tillräckligt för den faktiska undersökningen. Om studien hade innefattat fler testpersoner skulle en flexibilitet kunnat uppstå. Det menas med att intervjuguiden enbart används som riktlinjer under intervjuerna (Bryman, 2008:430). Ju fler intervjuer som genomfördes, desto mer användes intervjuguiden endast som guide. De första intervjuerna kan ha varit mer styrda av intervjuguidens utformning än de avslutande intervjuerna. Det visade sig genom att intervjuerna blev mer informationsrika efter att några intervjuer genomförts då vi forskare utvecklat vår intervjukvalitet. Något annat som varierade under intervjutillfällena var antal forskare som medverkade. Detta varierade på grund av tidsbrist och respondenternas tillgänglighet. Trost (2010:66-67) skriver att en medforskare kan underlätta intervjutekniken genom att de tar stöd av varandra. Samtidigt påpekar Trost (2010:66-67) att det finns en risk att respondenten upplever situationen som skrämmande då han eller hon är ensam med två forskare. Trosts (2010:66-67) resonemang fanns i åtanke under intervjutillfällena där båda forskarna medverkade.

Bryman (2008:429) belyser vikten av att frekvent analysera under arbetets gång med transkriberingen. Detta för att hitta tydliga kategorier och för att inte stå inför ett alltför stort arbete. Studien har genomfört kontinuerliga transkriptioner och analyser vilket har underlättat resultatdelen. Efter varje transkription genomfördes en färgkodning (Bilaga 3) vilket betyder

att kategorierna märktes ut i form av olika färger (personlig kommunikation, C. Malmberg, 2017-04-25). Dock innefattar detta bara kategorisering av resultatdelen och inte den fullständiga analysen. Under arbetets gång har analysen omarbetats ett antal gånger, då fokuset låg på att hitta en analys. Efter att ha tittat på resultatet från ett annat perspektiv kunde analysen få en bättre tyngd och våra resonemang blev tydligare. På så sätt underlättade analysens arbete och studiens presentation av resultatet.

Slutsats

Syftet med studien var att undersöka blivande lärares upplevelser och resonemang kring användning av musik och drama i svenskundervisningen. Lärarstudenterna i studien upplever att drama och musik har en viktig roll i undervisningen då de motiverar att det skapar en varierande undervisning som når fler elever. Dock är lärarstudenterna tveksamma till att integrera då de upplever en osäkerhet som bland annat uttrycks som att de saknar ämneskunskap inom drama och musik. Lärarstudenterna uttryckte även att de upplever en osäkerhet kring genomförandet av en svenskundervisning integrerat med drama och musik och om elevernas lärande gynnas av integreringen.

Resultatet visar även att lärarstudenterna kommer att använda sig av drama i större utsträckning än musik då de ser en tydligare koppling mellan språket, texten och dramat. Även erfarenhet kommer ligga till grund för lärarstudenternas kommande undervisningsmoment. De lägger stor vikt vid personliga egenskaper som exempelvis sångkvalité. Dock menar vi att det existerar mycket underliggande faktorer till lärarstudenternas inställning, som exempelvis tron på sig själv som utövare samt att se sig själv som en kulturbärare. Vidare vill vi påpeka utifrån studiens resultat att ämneskunskap inte alltid resulterar i ett bättre självförtroende och tillit till sin egen erfarenhet.

Implikation

Genom att studera lärarstudenters upplevelser av specifika ämnesområden kan önskvärda behov lyftas. Resultatet i studien visar att lärarstudenter är i behov av mer kunskaper inom drama och musik kopplat till svenskundervisning. Det för att lärarstudenterna ska ta användning av uttryckssätten i undervisningen. Likt flera forskare som förekommer i studien anser vi att det behövs mer forskning om hur estetiska uttryckssätt kan integreras i undervisningen och vilken påverkan det kan ha på elevers läs-och skrivutveckling. Det är av vikt att påpeka att studiens syfte inte är att uppmana lärarstudenter att varken bli musikgenier eller pristagare av Guldbaggen. Det viktigaste är trots allt att kunna inspirera eleverna och förmedla en rolig och varierande undervisning vilket Aulin - Gråhamn och Thavenius (2003:18) belyser.

Referenser

Empiriska källor

- Fanny. Intervju, 2017-04-18
Klara. Intervju, 2017-04-18
Emma. Intervju, 2017-04-18
Linnea. Intervju, 2017-04-18
Bianka. Intervju, 2017-04-19
Amanda. Intervju, 2017-04-19
Johanna. Intervju, 2017-04-20
Ronja. Intervju, 2017-04-21
Hanna. Intervju, 2017-04-21
Helena. Intervju, 2017-04-25
Tilda. Intervju, 2017-04-25
Lotta. Intervju, 2017-04-25

Litteratur

- Alter, F., Hays, T., & O'Hara, R. (2009). Creative Arts Teaching and Practice: Reflections of Primary School Teachers in Australia. *International Journal of Education & the Arts*, 09(10), 1-22. Från <http://www.ijea.org/v10n9/v10n9.pdf>
- Aulin-Gråhamn, L. & Thavenius, J. (2003). *Kultur och estetik i skolan: slutredovisning av Kultur och skola-uppdraget 2000-2003*. Malmö: Malmö högskola, Lärarutbildningen.
- Barton, G. & Baguley, M. (2014). Learning through story: A collaborative, multimodal art approach. *English Teaching: Practice and Critique*, 13(2), 93-112. Från <http://education.waikato.ac.nz/research/files/2014v13n2art6.pdf>
- Bjørndal, C.R.P. (2009). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Bryman, A. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

- Cremin, T. Gouch, K. Blakemore, L. Goff, E & Macdonald, R. (2006). Connecting drama and writing: seizing the moment to write, *Research in Drama Education*, 11(3), 273-291. DOI 10.1080/13569780600900636
- Dahlbäck, K (2011). *Musik och språk i samverkan: En aktionsforskning i åk 1*. (en licentiatavhandling i ämnet Musikpedagogik, Göteborgs Universitet, Högskolan för scen och musik – HSM, Konstnärliga fakulteten). Från https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/27887/1/gupea_2077_27887_1.pdf.
- Dalnäs, U. (2016, 29 oktober). *Vi behöver konstarterna för att förstå vår omvärld*. Dagens Nyheter. Hämtad från <http://www.dn.se/debatt/vi-behover-konstarterna-for-att-forstavar-omvarld/>
- De Vries, P, A. (2015). Music without a music specialist: A primary school story. *International Journal of Music Education*, 33(2), 210-221. DOI 10.1177/0255761413515818
- Frambaugh- Kritzer, C., Buelow, S. & Simpson Steele, J. (2015). What are Disciplinary Literacies in Dance and Drama in the Elementary Grades? *Journal of Language and Literacy Education*, 11(1), 66-87. Från <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1061113.pdf>
- Fredriksson, K. (2013). *Drama som pedagogisk möjlighet: En intervjustudie med lärare i grundskolan* (Avhandling. Linköpings Universitet). från <http://liu.divaportal.org/smash/get/diva2:623308/FULTEXT01.pdf>
- Gromko Eastlund, J. (2005) The Effect of Music Instruction on Phonemic Awareness in Beginning Readers, *Journal of Research in Music Education*, 53(3), 199-209. Från <http://journals.sagepub.com.ezproxy.bib.hh.se/doi/pdf/10.1177/002242940505300302>
- Guillén, M, T, F. & Bermejo, M, L, G. (2011). Creative Writing for Language, Content and Literacy Teaching, *International Education Studies*, 4(5), 39-46. DOI 10.5539/ies.v4n5p39. Från <http://dx.doi.org/10.5539/ies.v4n5p39>

- Hägglund, K. & Fredin, K. (2012). *Dramabok*. (3. uppl.) Stockholm: Liber.
- Högskolan i Halmstad. (2014). *Kursplan Svenska som estetiska uttryckssätt för grundlärare åk F-3, 15hp*. Halmstad: Högskolan i Halmstad, akademien för lärande, humaniora och samhälle.
- Immordino-Yang, M-H. & Damasio, A. (2007). We Feel, Therefore We Learn: The Relevance of Affective and Social Neuroscience to Education, *Mind, Brain and Education*, 1(1), 3-10. Från www.kulturellahjarnan.se
- Jacquet, E, (2011), *Att ta avstamp i gestaltande. Pedagogiskt drama som resurs för skrivande*. Lic.-avh. Stockholm : Uni., 2011. Stockholm. Från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:403123/FULLTEXT01.pdf>
- Jederlund, U. (2011). *Musik och språk: ett vidgat perspektiv på barns språkutveckling och lärande*. (2., [omarb. och utök.] uppl.) Stockholm: Liber.
- Jewitt, C. (2008). Multimodality and literacy in school classrooms. *Review of research in education*, 32 (I). 241-267. Från rre.sagepub.com/content/32/I/241.full
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindgren, S. (2009). *Populärkultur: teorier, metoder och analyser*. (2., [rev.] uppl.) Stockholm: Liber.
- Lindstrand, F. (2009). Lärprocesser i den rörliga bildens gränsland. I Lindstrand, F. & Selander, S. (Red.), *Estetiska lärprocesser: upplevelser, praktiker och kunskapsformer* (s.153-173). Lund: Studentlitteratur.
- Löfstedt, U. (2004). *Barns bildskapande: teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press.

- Magnusson, S. (2016). *Drama i undervisningen: En metod för läs- och skrivutveckling*. (Examensarbete, Högskolan i Halmstad, Akademin för Lärande, Humaniora och Samhälle). Från <http://hh.diva-portal.org/smash/get/diva2:943705/FULLTEXT02.pdf>
- Märner, A. & Örtegren, H. (2003). *En kulturskola för alla [Elektronisk resurs] : estetiska ämnen och läroprocesser i ett mediespecifikt och medieneutralt perspektiv*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
- McNaughton, M-J. (1997). Drama and Children's Writing: a study of the influence of drama on the imaginative writing of primary school children. *Research in Drama Education*, 2(1), 55-86. Från <http://dx.doi.org/10.1080/1356978970020105>
- Molander, B. (2009). Estetiska läroprocesser-några kunskapsteoretiska reflektioner. I Lindstrand, F. & Selander, S. (Red.), *Estetiska läroprocesser: upplevelser, praktiker och kunskapsformer* (s.227-249). Lund: Studentlitteratur.
- Rasmusson, V. & Erberth, B. (2008). *Undervisa i pedagogiskt drama: från dramaövningar till utvecklingsarbete*. (3., förnyade uppl.) Lund: Studentlitteratur.5
- Reinhardt, Ad, (2003). Institution and Objects: VIIA, Objecthood and Reduction. In C. Harrison & P. Wood (Ed.), *Art in Theory, 1900-2000: An Anthology* (s. 821-824). Oxford: Blackwall Publishing.
- Saar, T. (2005). *Konstens metoder och skolans träningslogik* (Karlstad University Studies, nr 2005:28) Karlstad: Karlstads universitet. Från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:25217/FULLTEXT02.pdf>
- Selander, S. & Kress, G.R. (2010). *Design för lärande: ett multimodalt perspektiv*. Stockholm: Norstedt.
- Skolverket (2016). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2016*. (3. Uppl.) Stockholm: Skolverket.

- Säljö, R. (2015). *Lärande: en introduktion till perspektiv och metaforer*. (1. uppl.) Malmö: Gleerup.
- Thavenius, J. (2004). Konstens arv. I L. Aulin-Gråhamn, M. Persson & J. Thavenius (Red.), *Skolan och den radikala estetiken* (s.219-236). Lund: Studentlitteratur.
- Tierney, A. & Kraus, N. (2013). Music Training for the Development of Reading Skills, *Progress in Brain Research*, 207, 209-241.
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. (4., [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Utbildningsdepartementet. Regeringens proposition 2009/10:89 Bäst i klassen - en ny lärarutbildning. (<http://www.regeringen.se>)
- Vitale, J, L. (2015). Attitudes and Perspectives of Teacher Performers on Pedagogy and Perceived Student Learning in the Elementary and Secondary School Music Classroom, *Canadian Journal of Education / Revue canadienne de l'éducation* 38:1.
- Wickman, P-O & Jakobson, B. (2009). Estetiska lärprocesser i naturvetenskap-att behandla en förgiftning. I Lindstrand, F. & Selander, S. (Red.), *Estetiska lärprocesser: upplevelser, praktiker och kunskapsformer* (s.127-152). Lund: Studentlitteratur.
- Wolf, S. (1998). *The Flight of Reading: Shifts in Instruction, Orchestration, and Attitudes through Classroom Theatre*, *Reading Research Quarterly*, 33(4), 382-415. Från http://www.jstor.org/stable/748249?seq=1&cid=pdf-reference#references_tab_contents
- Öfverström, C. (2006). *Upplevelse, inlevelse och reflektion - drama som en aktiv metod i lärandet: en teoretisk analys och en empirisk undersökning av hur lärare tänker när de använder drama som metod*. (Licentiatavhandling. Linköping Universitet, Institutionen för beteendevetenskap). Från <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:23431/FULLTEXT01.pdf>

Bilaga 1

Samtyckesblankett

Studiens syfte är att identifiera framtida lärares resonemang kring användningen av estetiska uttryckssätt i svenskundervisningen. Studien genomförs med hjälp av semistrukturerade kvalitativa intervjuer av lärarstudenter på Halmstad Högskola. Alla empiri behandlas enligt konfidentialitetskravet och används enbart till studiens syfte.

Härmed godkänner jag mitt deltagande i studien. Jag har tagit del av muntlig och skriftlig information om studiens syfte och är medveten om mina rättigheter med min medverkan.

Vänligen, Susanna och Stina.

Ort

Datum

Namnsteckning

Namnförtydligande

Bilaga 2

Intervjuguide:

Presentera dig själv. Ålder.

Erfarenhet av egen skolgång

1. Vilka erfarenheter har du av estetiska uttryckssätt under din egen skolgång?

Estetiska uttryckssätt i lärarutbildningen

2. Hur har du använt dig av det estetiska uttryckssättet drama/musik under din lärarutbildning?
3. Under vilka studentår har du använt dig av det estetiska uttryckssättet drama/musik i utbildningen?
4. Vad tror du att det beror på? (svaren ovan)

Kopplingen mellan estetik och svenska

5. Kopplar du det estetiska uttryckssättet drama/musik till undervisningen i ämnet svenska?
6. Vilken generell koppling kan du se som lärarstudent mellan användningen av drama/musik och ämnet svenska?
7. Hur? (svaren ovan)

Frågor om framtiden

8. Kommer du som färdigutbildad lärare att använda dig av det estetiska uttryckssättet drama/musik i din kommande svenskundervisning?
9. På vilket sätt kommer du att använda i sådana fall? (svaret ovan)
10. Vad baserar du ditt val på?
11. Vilka möjligheter kan du se med användningen av det estetiska uttryckssättet drama/musik i undervisningen i svenska?
12. Vilka hinder kan du se med användningen av det estetiska uttryckssättet drama/musik i undervisningen i svenska?

Susanna Magnusson

Stina Andersson

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se